

BONES PRÀCTIQUES SOCIALS

Comunitat d'innovació i coneixement

Projecte “Autonomia a la llar familiar”

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2020

Una mirada sistèmica sobre la diversitat funcional

Promogut per: Institut Municipal de Serveis Socials.
CSS Numancia

PRÀCTICA ACTUALITZADA
2022

PRESENTACIÓ

El projecte “Autonomia a la llar familiar” neix arran de la detecció conjunta dels i les professionals del Centre de Serveis Socials (CSS) de Numància i de l'Associació Educativa Xera, d'un col·lectiu significatiu de persones amb diversitat funcional (DF) en el territori de Sants i d'una anàlisi conjunta de les necessitats no cobertes d'aquesta població i les seves famílies.

Es tracta d'un projecte amb una mirada comunitària que treballa per oferir orientació i suport a les persones amb DF i les seves famílies. L'objectiu principal és treballar per la seva inclusió saludable en defensa dels seus drets socials i personals i abordar aquesta situació des d'una perspectiva sistèmica on es tingui en compte la relació del jove amb la mare, família, escola, etc. Al mateix temps, es pretén incloure i fer participants del projecte la diversitat d'agents socials del territori (escola, salut, salut mental, centres ocupacionals, pretallers i serveis d'atenció a la població).

D'altra banda, el projecte posa èmfasi en el paper de les cuidadores familiars, per tal d'oferir un espai socioeducatiu on puguin expressar els seus aprenentatges, contradiccions, dificultats, i altres aspectes relacionats amb els seus fills i filles. Un dels principis bàsics del projecte és la metodologia participativa igualitària, que vol fomentar l'autoestima, l'autonomia, el pensament reflexiu i crític i la creativitat. A escala grupal, s'ofereix un espai segur de trobada amb les mares (principals cuidadores) basat en el respecte i el foment de les relacions de confiança i autoajuda. En l'àmbit comunitari, es desenvolupa un taller sobre sexualitat que aborda les situacions de risc d'abusos de joves amb DF.

Aquesta pràctica està vinculada amb: promoció social, grups, acció comunitària, persones amb discapacitat, famílies, joventut, Sants.

CONTEXT

Al territori de Sants hi viuen un nombre important de joves amb diversitat funcional (molts d'aquests presenten disfuncions cognitives) que disposen de recursos personals i de xarxa familiar per millorar en molts aspectes la seva autonomia personal i les seves capacitats. Davant aquest context, es va considerar que, mitjançant un suport professional i una atenció integral, se'n podia afavorir la integració en el món social i laboral.

D'altra banda, a partir de les intervencions individuals i familiars, s'observa que les cuidadores principals (generalment mares) resten molt aïllades socialment ateses les responsabilitats, les dificultats del seu rol i la manca de temps per a elles mateixes. També cal afegir que les dificultats i el patiment del col·lectiu de joves amb diversitat intel·lectual i les seves famílies solen passar desapercebuts en el territori i, moltes vegades, pels mateixos professionals del camp social. En aquest sentit, es considera imprescindible fer una tasca de difusió per donar a conèixer aquesta problemàtica al conjunt de professionals i agents socials del territori per fer visible aquesta població i les seves necessitats.

Així mateix, des de l'equip del projecte s'ha considerat important la realització del taller de sexoafectivitat per a joves amb diversitat funcional i les seves famílies, a fi de garantir un acompanyament respectuós i ètic en la sexualitat d'aquestes persones. Oferir informació rigorosa i contrastada sobre un tema tan silenciats permet la recerca de recursos i estratègies per protegir els joves amb diversitat intel·lectual d'abusos sexuals. Igualment es considera que el desenvolupament d'un conjunt de sessions sobre la sexualitat dona l'oportunitat de treballar en el territori amb una perspectiva de procés on l'aprenentatge és molt més alt que la suma d'informació que s'ofereix.

OBJECTIUS I ABAST

L'**objectiu general** del projecte és aconseguir que la persona amb diversitat funcional sigui capaç de millorar l'autosuficiència i promoure els nivells d'autonomia adient a les seves capacitats.

El projecte té **objectius específics** segons les diferents àrees d'intervenció. En l'àmbit **psicosocial** l'objectiu és treballar, a partir de la intervenció individual, els aspectes bàsics que poden dificultar el procés d'emancipació de la persona amb diversitat funcional. En l'àrea de la **llar**, es busca afavorir la neteja i ordre dels espais, promoure el manteniment i bricolatge dels mobles, màquines i tecnologies de la llar (demanant suport professional en els casos que convingui), aconseguir la neteja i ordre de la roba i donar suport per planificar menús i compres, així com anotar les despeses (en funció de les capacitats de les persones). Pel que fa l'àmbit de la participació, els objectius són els següents: afavorir hàbits de salut i medicació, promoure la participació en la cuina i la nutrició i afavorir l'organització personal i la planificació de les activitats.

El projecte també desenvolupa una intervenció en grup amb famílies de les persones amb DF. En aquest cas, els objectius són els següents: promoure un ambient flexible i obert, enfortir l'autoconfiança i l'autoeficàcia dels membres del grup, facilitar un millor

acompanyament de les familiars envers els seus fills i treballar els sentiments i les emocions que dificulten les seves relacions familiars.

Finalment, pel que fa a la intervenció comunitària, els objectius són els següents: treballar amb la xarxa de la persona participant; fer visible la problemàtica de la població DF i dels familiars mitjançant la difusió en el territori i amb la realització de tallers relacionats amb la DF (aprenentatge, límits, sexualitat, etc.); analitzar les necessitats de la població amb DF i les famílies conjuntament entre diferents serveis, entitats, administracions i sectors, i acordar línies d'intervenció i d'activitats concretes entre tots.

La pràctica s'adreça a les persones amb diversitat funcional que han estat seleccionades conjuntament pel CSS i Xera. Es valora que tinguin les capacitats necessàries per fer-se càrrec de la pròpia autonomia. Es fixa un grup d'entre 10 i 15 participants aproximadament. Les famílies ja estan sent ateses pel CSS, en què s'incideix en necessitats relacionades amb l'escolaritat, el lleure, la salut o aspectes econòmics. Els criteris d'admissió són els següents:

- Tenir entre 16 i 30 anys.
- Acreditar domicili familiar al territori d'actuació del Centre de Serveis Socials de Numància.
- Tenir les capacitats per desenvolupar les activitats de vida diària amb suport.
- Grau de discapacitat superior al 33%.

Per la seva banda, els tallers com ara el de sexualitat són oberts al territori. A més a més dels perfils descrits en el projecte d'autonomia, també s'han convidat al conjunt de professionals del sector de serveis socials i la ciutadania en general.

EL PROCÉS D'IMPLEMENTACIÓ

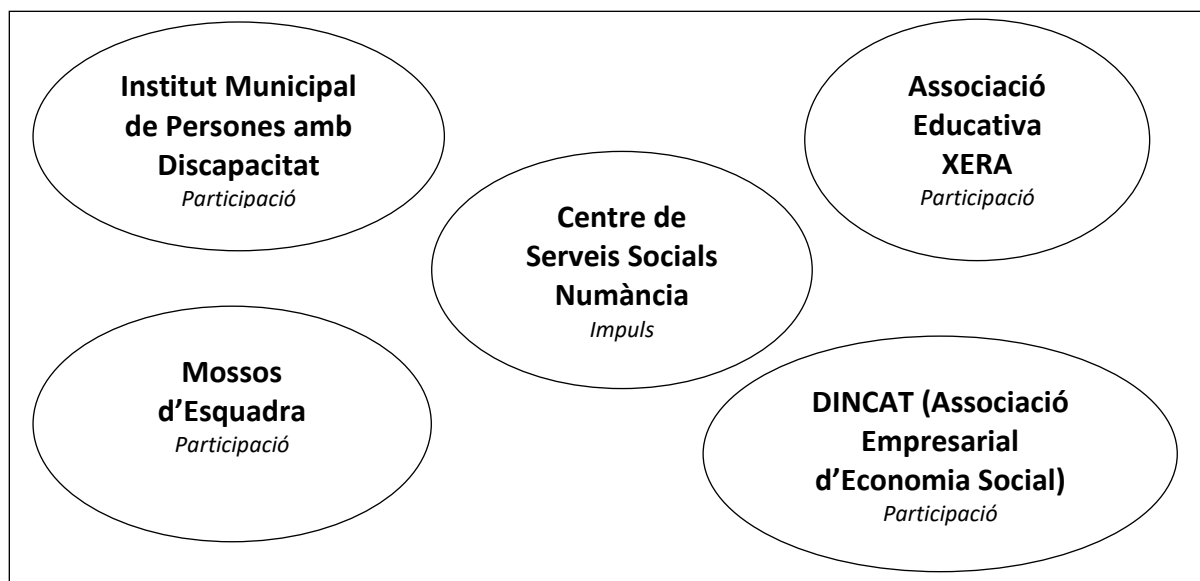
» ETAPES

El gràfic següent presenta de manera sintètica les etapes a través de les quals es desenvolupa el projecte:

DISSENY	IMPLEMENTACIÓ	AVALUACIÓ
<p>1) Disseny del projecte (objectius, indicadors, avaluació contínua).</p> <p>2) Derivació de la població diana per part dels professionals del centre i entrevistes amb possibles candidats.</p> <p>3) Delimitació espacial i temporal de l'atenció individual, familiar, grupal i comunitària.</p>	<p>1) Implementació estratègica, tot combinant múltiples tècniques i activitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treball individual amb participants i famílies. - Reunió de casos amb els agents implicats. - Tasques de coordinació del projecte. - Realització dels tallers de sexualitat. 	<p>1) Avaluació contínua per part dels professionals, participants, talleristes i amb el suport i assessorament per part de l'equip del Centre de Serveis Socials de Numància.</p> <p>2) Avaluacions contínues amb els membres del grup.</p>

» ACTORS IMPLICATS

El projecte està impulsat pel Centre de Serveis Socials de Numància, en col·laboració amb l'Associació Educativa XERA. El gràfic següent presenta, de manera esquemàtica, els agents que formen part del projecte:

» RECURSOS

El projecte “Autonomia a la llar familiar” disposa dels **recursos humans** següents:

- Una educadora social (professional referent del projecte).
- Una treballadora familiar (de l'empresa SUARA).
- Suport de la Direcció del CSS Numància.
- Suport de tot l'equip del CSS Numància.
- Pel que fa a l'Associació Educativa XERA: una professional, més el suport de la direcció i tot l'equip.
- Implicació dels altres agents participants: entitat DINCAT, la tècnica de persones amb discapacitats de l'IMPD al Districte de Sants-Montjuïc i Mossos d'Esquadra.

Pel que fa a les **despeses materials**, el projecte disposa dels recursos següents: difusió (80 €), material (100 €), talleristes (200 €) i sortides (200 €).

RESULTATS

El projecte ha desenvolupat avaluacions per valorar l'evolució de cada jove en el seu procés d'adquisició d'autonomia personal i l'evolució del grup de familiars (grup de mares), així com en concret en relació amb el taller de sexualitat. L'avaluació quantitativa del projecte global per al curs 2018-2019 confirma la valoració positiva en els quatre objectius del projecte. Referent a la millora de l'autosuficiència i nivells d'autonomia personal dels joves, l'evolució ha estat positiva en sis de vuit casos. Respecte a afavorir el vincle entre els membres del grup de famílies, la participació i el grau de satisfacció han estat alts. Pel que fa a facilitar l'expressió de sentiments, emocions i reflexions, el grau d'implicació ha estat alt. Finalment, pel que fa a compartir l'experiència de la cura, l'intercanvi de coneixements i vivències pròpies, el grau de participació ha estat alt.

Per la seva banda, l'avaluació qualitativa permet afirmar que a escala grupal s'ha aconseguit un espai de seguretat i confiança per a les famílies, que ha permès l'expressió de sentiments i emocions de les persones membres del grup. Tot això ha permès un aprenentatge útil per als fills i filles i una millora del vincle entre mare i fills o filles. També s'ha assolit una vinculació del grup al territori. Així, es comença a visualitzar en el territori la problemàtica que pateixen els joves amb diversitat funcional i les seves famílies.

Finalment, els tallers de sexualitat es van desenvolupar en quatre sessions, amb la participació en cada sessió d'una mitjana de cinquanta/seixanta persones entre professionals, joves amb DI i famílies. Les sessions han estat valorades de manera molt positiva, amb un alt grau de satisfacció. En termes de reptes, es planteja la possibilitat de dividir el taller en sessions per a joves i famílies, d'una banda, i professionals, de l'altra. Així, es podrien adaptar millor els continguts a les necessitats dels assistents.

APRENTATGE

Entre les **fortaleses** del projecte, es pot destacar la visualització de la realitat de les persones amb DF i dels seus familiars; l'orientació al treball comunitari per millorar la seva atenció integral i holística; el treball col·laboratiu entre diferents administracions, sectors i entitats; la promoció de l'autonomia dels joves amb DF, i un espai de suport i guia a les persones cuidadores.

Per la seva banda, s'han detectat diferents **dificultats**, a les quals el projecte ha intentat donar resposta. D'una banda, davant la dificultat de fer la xerrada conjuntament amb un públic tan divers, s'acorda, a partir de la proposta de DINCAT, fer el proper taller en dos dies seguits. Igualment s'acorda, a partir de la proposta del CSS Numància, fer dues xerrades de cada tema (una per als joves i una altra per a les famílies). Per acabar, també s'acorda treballar aspectes metodològics i d'avaluació, per millorar el taller en el curs vinent.

Finalment, pel que fa a la **transferibilitat**, el projecte aborda una necessitat que no es limita a un territori concret com Sants, sinó que és extensible a la resta de la ciutat. El treball de casos personals a partir d'una mirada sistèmica, grupal i comunitària (amb la família, l'escola, l'entitat) és dels aspectes més clarament transferibles.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Promogut/impulsat per: Institut Municipal de Serveis Socials. CSS Numància en col·laboració amb l'Associació XERA.

Professional/tècnic referent: Isabel Tor Trafi

Professional o tècnic/a referent actual: Anna Puidevall – 680290888 – annap@ong.xera Olga Valdivia – 674325073 – ovaldivia@bcn.cat

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
<i>Projecte d'autonomia</i>	<i>Document</i>	
<i>Avaluació dels professionals sobre el taller de sexualitat</i>	<i>Document intern</i>	
<i>Avaluació de les famílies sobre el taller de sexualitat</i>	<i>Document intern</i>	
<i>Pòster del projecte d'autonomia i pòster dels tallers de sexualitat</i>	<i>Document</i>	

Evolució

Actualització a novembre del 2022

La pràctica s'està desenvolupant tal i com està descrita a la fitxa i està donant resultats molt satisfactoris, especialment cal posar en valor l'impacte positiu que està tenint en les pròpies persones beneficiaries.